

**UDRUŽENJE SUDIJA/SUDACA
U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

PRAVO I PRAVDA
ČASOPIS ZA PRAVNU TEORIJU I PRAKSU

SARAJEVO, GODINA XXIII, BROJ 1., 2025.

**PRIVREMENO ODUZIMANJE PREDMETA KAO RADNJA
DOKAZIVANJA U PRAKSI VRHOVNOG SUDA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

Sažetak: Privremeno oduzimanje predmeta je radnja dokazivanja kojom se pribavljaju predmeti važni za dokazivanje u krivičnom postupku. Prema relevantnim odredbama Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine može se preduzeti u okviru radnje pretresanja stana, prostorija i osoba, u kojem slučaju je naredba za privremeno oduzimanje predmeta inkorporirana u naredbu za pretresanje, ili kao samostalna radnja dokazivanja. Ovom radnjom se zadire u osnovna ljudska prava osoba (pravo na privatnost iz člana 8. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava), zbog čega je predviđena mogućnost njenog preduzimanja samo pod sudskim nadzorom. Taj nadzor podrazumijeva prethodnu odluku suda kao pravilo ili izuzetno, kada to zahtijevaju određene situacije hitnosti, preduzimanje privremenog oduzimanja predmeta i bez naredbe suda, ali uz odgovarajuće procesne garancije. Mnoga pitanja primjene ovih zakonskih pravila su bila predmet razmatranja od strane Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine i o tome su zauzeti stavovi koji kao sudska praksa pomažu u tumačenju i primjeni tih odredbi. U ovom radu je razmotrena primjena pojedinih oblika ove radnje dokazivanja sa aspekta stavova sudske prakse Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, te ukazano na buduće izazove koji se pred praksu postavljaju u vezi sa primjenom ove radnje dokazivanja.

Ključne riječi: privremeno oduzimanje predmeta, pretresanje, naredba za pretresanje, pretresanje bez naredbe, dobrovoljna predaja predmeta, predmeti izuzeti tokom uviđaja.

Summary: The seizure of objects is an action aimed to obtain items important for proving a criminal case. According to the relevant provisions of the Criminal Procedure Code of the Federation of Bosnia and Herzegovina, this action can be carried out during searches of dwellings, premises, and persons, in which case the order for temporary seizure is incorporated into the search warrant, or as an independent evidentiary action.

This action interferes with fundamental human rights (the right to privacy under Article 8 of the European Convention on Human Rights), which is why its execution is permitted only under judicial supervision. Such oversight generally requires a prior court decision, but in urgent situations, the seizure

Emir NERADIN,

PRIVREMENO ODUZIMANJE PREDMETA KAO RADNJA DOKAZIVANJA U
PRAKSI VRHOVNOG SUDA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (77-93)

of objects may be carried out without a court order, provided that adequate procedural safeguards are in place.

Many aspects of the application of these legal provisions have been reviewed by the Supreme Court of the Federation of Bosnia and Herzegovina, which has established judicial stances that help interpret and apply these regulations. This paper examines the implementation of various forms of this evidentiary action from the perspective of the Supreme Court's judicial practice and highlights future challenges related to its application.

Keywords: *seizure of objects, search, search warrant, search without a warrant, voluntary surrender of objects, items seized during a crime scene investigation.*

1. Uvod

Privremeno oduzimanje predmeta je u Zakonu o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ZKP FBiH)¹ propisano kao jedna od radnji dokazivanja koja se preduzima radi pribavljanja dokaza kojima se utvrđuju relevantne činjenice u krivičnom postupku. Suštinski ova radnja predstavlja mjeru procesne prinude kojom se pribavlja posjed predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku, kao i onih predmeta koji se mogu oduzeti u skladu sa odredbama materijalnog krivičnog prava.

ZKP FBiH sadrži skup odredbi kojima reguliše različite oblike privremenog oduzimanja predmeta, propisujući uvjete za preduzimanje ove radnje dokazivanja, pravni osnov, postupak njenog izvršenja, te postupanje sa privremeno oduzetim predmetima i njihovo čuvanje dok ne budu izvedeni kao dokaz u krivičnom postupku.² Te odredbe moraju zadržati određeni nivo općenitosti i apstraktnosti kako bi obuhvatile i bile primjenjive na sve buduće životne situacije koje se mogu javiti. Pretpostavka pravilne primjene je ispravno tumačenje tih odredbi, a tu do izražaja dolazi i značaj sudske prakse. Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vrhovni sud FBiH), kao najviši žalbeni sud u Federaciji, kroz stavove koje zauzima u odlukama koje donosi u okviru svoje nadležnosti i snagom argumenata datih u tim odlukama, doprinosi jedinstvenoj primjeni prava na teritoriji cijele Federacije, što je bitno za postizanje pravne sigurnosti.

¹ „Službene novine FBiH“ br. 35/2003, 56/2003, 78/2004, 28/2005, 55/2006, 27/2007, 53/2007, 9/2009, 12/2010, 8/2013, 59/2014 i 74/2020.

² Odredbe iz Glave VIII i to Odjeljka 1 – Pretresanje stana, prostorija i osoba koje se odnose na privremeno oduzimanje predmeta prilikom pretresanja i Odjeljka 2 – Privremeno oduzimanje predmeta, član 79. do 88. ZKP FBiH.

Privremenim oduzimanjem predmeta ograničavaju se osnovna ljudska prava i to prvenstveno pravo na poštivanje privatnog i porodičnog života iz člana 8. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP), a eventualno i prava na imovinu iz člana 1. Protokola broj 1. u EKLJP. To znači da je primjena ove radnje dokazivanja moguća samo uz poštivanje uvjeta koji su propisani zakonom, uključujući i sudsku kontrolu, a da zakonska pravila koja se odnose na tu radnju dokazivanja, kao i njena realizacija u praksi, moraju zadovoljiti zahtjeve koje pred njih postavlja EKLJP (član 8. stav 2. EKLJP), a to su: da je „miješanje javne vlasti“ u takvo pravo neophodna mjera u demokratskom društvu u interesu nacionalne sigurnosti, javne sigurnosti, privredne dobrobiti zemlje, sprječavanja nereda ili sprječavanja zločina, zaštite zdravlja i morala ili zaštite prava i sloboda drugih. Standarde koje postavlja EKLJP je potrebno uvijek imati u vidu, jer je moguća situacija da i kada su ispunjeni svih zahtjevi koji proizlaze iz nacionalnog zakonodavstva, u određenom slučaju dođe do povreda osnovnih ljudskih prava koja propisuje EKLJP.³

Ovaj rad se bavi pitanjima primjene zakonskih pravila o privremenom oduzimanju predmeta koja je sudska praksa identifikovala kao predmet osporavanja, imajući u vidu stavove koje je po tim pitanjima zauzeo Vrhovni sud FBiH. Budući da sveobuhvatno razmatranje ovih pravila prevazilazi granice ovog rada, fokus je stavljen na one oblike privremenog oduzimanja predmeta kojima se bavila sudska praksa, dok su samo pomenuti oni oblici privremenog oduzimanja predmeta koji se rijetko primjenjuju u praksi i u odnosu na koje nemamo razvijenu domaću sudsku praksu.

Vezano za ovu problematiku bitno je istaći i to da društveni i tehnološki razvoj donosi nove mogućnosti dokazivanja u krivičnom postupku i kada je u pitanju ova radnja dokazivanja, što pred praktičare postavlja izazove podvođenja tih radnji pod postojeće zakonske forme (npr. prikupljanje raznih oblika digitalnih dokaza).

Sudska praksa po tom pitanju još se razvija i nesumnjivo će i dalje biti predmet posebnog interesovanja stručne javnosti.

2. Uopće o privremenom oduzimanju predmeta

Privremeno oduzimanje predmeta kao radnja dokazivanja uvijek podrazumijeva postojanje pravnog osnova za njeno preduzimanje, a to je

³ Vidjeti npr. odluku Evropskog suda za ljudska prava u predmetu *Nežirić protiv Bosne i Hercegovine*, broj aplikacije 4088/21, presuda od 05.11.2024. godine.

Emir NERADIN,

PRIVREMENO ODUZIMANJE PREDMETA KAO RADNJA DOKAZIVANJA U
PRAKSI VRHOVNOG SUDA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (77-93)

najčešće sudska naredba (kada se privremeno oduzimanje predmeta provodi nezavisno od volje osobe od koje se predmeti oduzimaju), određene situacije koje nalažu hitno postupanje ili taj osnov može biti u dobrovoljnoj predaji predmeta organima krivičnog gonjenja, o čemu će u nastavku biti više riječi.

S obzirom na relevantne zakonske odredbe razlikujemo privremeno oduzimanje predmeta koje se preduzima u okviru radnje dokazivanja pretresanja stana, prostorija, pokretnih stvari i osoba i privremeno oduzimanje predmeta koje se provodi kao samostalna radnja dokazivanja.

Privremeno oduzimanja predmeta u okviru radnje dokazivanja pretresanja stana, prostorija, pokretnih stvari i osoba je kompleksna istražna radnja koja u sebi pored pretresanja obuhvata i radnju privremenog oduzimanja predmeta koji budu pronađeni pretresom, a u skladu sa svrhom pretresanja. Tu opet razlikujemo nekoliko oblika ove radnje dokazivanja i to: pretresanje na osnovu (pismene) naredbe za pretresanje, pretresanje na osnovu usmene naredbe za pretresanje i pretresanje bez naredbe i svjedoka.

Kada je u pitanju privremeno oduzimanje predmeta kao samostalna radnja dokazivanja, razlikujemo privremeno oduzimanje predmeta na osnovu naredbe (pismene) za oduzimanje predmeta i privremeno oduzimanje predmeta bez naredbe. Kao posebne oblike ove radnje dokazivanja ZKP FBiH predviđa privremeno oduzimanje pisama, telegrama i drugih pošiljki, naredbu banci ili drugoj pravnoj osobi i naredbu operateru telekomunikacija.

Danas je teško zamisliti krivični predmet u kojem nije primijenjena radnja dokazivanja privremenog oduzimanje predmeta, bilo kao samostalna radnja dokazivanja, bilo kao dio radnje pretresanja. Za ovu radnju dokazivanja je karakteristično da se njome pribavljaju tzv. dokazi objektivne prirode, koji u pravilu imaju veliku dokaznu vrijednost.

Primjena ove radnje dokazivanja u praksi redovno je predmet osporavanja od strane suprotne strane kako na glavnom pretresu, tako i u žalbenim postupcima. U tom smislu, sudska praksa, posebno praksa Vrhovnog suda FBiH, kao najvećeg žalbenog suda u Federaciji Bosne i Hercegovine, ima poseban značaj za tumačenje zakonskih odredbi koje regulišu ovu radnju dokazivanje i postizanje jednoobrazne primjene zakona u istim ili sličnim situacijama, što je bitno za postojanje pravne sigurnosti.

U nastavku će biti razmotreni pojedini posebni oblici ove radnje dokazivanja, i to posebno oni koji su najčešće javljaju u praksi, sa akcentom na tumačenja koja proizlaze iz stavova sudske prakse Vrhovnog suda FBiH.

3. Privremeno oduzimanje predmeta u okviru provođenja radnje dokazivanja pretresanje stana, prostorija i pokretnih stvari

Da bi privremeno oduzimanje predmeta koje je inkorporirano u radnju pretresanja stana, prostorija i pokretnih stvari bilo u skladu sa zakonom i da bi privremeno oduzeti predmeti mogli biti prihvaćeni kao dokazi na kojima se zasniva sudska odluka, preduvjet je da radnja pretresanja bude zakonita, tj. provedena uz poštivanje kako suštinskih, tako i proceduralnih uvjeta koje ZKP FBiH za dati oblik radnje propisuje. Stoga je potrebno ukazati na osnovne zahtjeve koje naredba za pretresanje (koja obuhvata i privremeno oduzimanje predmeta) i njeno provođenje u praksi moraju zadovoljiti da bi ta radnja, a samim tim i privremeno oduzimanje predmeta koje uslijedi, bile zakonite.

Iz odredbe člana 65. stav 1. ZKP FBiH proizlaze sljedeći uvjeti (materijalni) za izdavanje naredbe za pretresanje stana, ostalih prostorija i pokretnih stvari:

- postojanje osnova sumnje da je učinjeno određeno krivično djelo i
- postojanje dovoljno osnova za sumnju da se kod osumnjičenog, optuženog ili druge osobe nalaze učinitelj, saučesnik, tragovi krivičnog djela ili predmeti važni za krivični postupak.

Postojanje osnova sumnje da je učinjeno krivično djelo opća je pretpostavka za preduzimanje radnji dokazivanja kojima se ograničavaju prava građana, a kako je, prema pomenutoj zakonskoj odredbi, svrha radnje pretresanja pronalazak učinitelja, saučesnika, tragova krivičnog djela ili predmeta važnih za krivični postupak, slijedi da izdavanje naredbe za pretresanje podrazumijeva postojanje osnova sumnje da je učinjeno određeno krivično djelo. To je sasvim logično, budući da bez prethodnog postojanja osnova sumnje da je učinjeno krivično djelo ne bi bila moguća ni procjena suda, u traženom stepenu vjerovatnoće koji se definiše kao dovoljno osnova za sumnju, da će se pretresom pronaći učinitelj, saučesnici, tragovi krivičnog djela i predmeti važni za krivični postupak.⁴

U sudskoj praksi je protumačeno da se stepen vjerovatnoće „dovoljno osnova za sumnju“ nalazi između osnova sumnje (oblik vjerovatnoće koji se zasniva na postojanju određenih činjenica i okolnosti) i osnovane sumnje (viši stepen sumnje zasnovan na dokazima koji upućuju na zaključak o krivičnom djelu - član 21. tačka m) ZKP FBiH) i može proizlaziti iz određenih dokaza ili konkretnih podataka koji upućuju na takav stepen vjerovatnoće.⁵

⁴ Rješenje Vrhovnog suda FBiH broj 03 0 K 020801 21 Kž 10 od 11.02.2022. godine.

⁵ Ibidem.

Formalni uvjet je izdavanje sudske naredbe (pismene ili usmene) ili poštivanje uvjeta i procedure za provođenje pretresanja bez naredbe. Naredba za pretresanje mora da sadrži elemente navedene u odredbi člana 72. ZKP FBiH od tačke a) do tačke i). U suprotnom takav dokaz, kao i svi dokazi dobijeni na osnovu takvog dokaza, mogu biti ocijenjeni nezakonitim.⁶ Međutim, u sudskoj praksi je protumačeno da određeni manji nedostaci naredbe za pretresanje ne moraju nužno voditi zaključku da postoji suštinska, odnosno bitna povreda odredaba krivičnog postupka koje propisuju sadržaj naredbe za pretresanje.

Tako je u vezi propusta da se u naredbi za pretresanje navede uputstvo da se naredba i oduzete stvari donesu u sud bez odlaganja, u situaciji kada je po izvršenom pretresanju sudiji za prethodni postupak dostavljen izvještaj policije u čijem prilogu je bio zapisnik o pretresanju, potvrda o privremenom oduzimanju predmeta koja je sadržavala popis oduzetih predmeta, te u kojem je bilo naznačeno da su privremeno oduzeti predmeti dostavljeni na čuvanje u skladu sa naredbom suda, pri čemu je primjerak naredbe za pretresanje sudija imao u sudskom spisu, ocijenjeno da je sudija za prethodni postupak bio u mogućnosti da izvrši kontrolu da li je postupljeno po njegovoj naredbi, što je smisao odredbe člana 77. stav 3. ZKP FBiH, te da navedeni nedostatak ne dovodi do suštinske povrede navedene zakonske odredbe.⁷

U slučaju kada naredba za pretresanje nije sadržavala pouku da osumnjičeni ima pravo obavijestiti branitelja i da se pretresanje može izvršiti i bez prisustva branitelja ako to zahtijevaju izuzetne okolnosti u smislu člana 72. tačka j) ZKP FBiH, Vrhovni sud FBiH je ocijenio da su, u okolnostima slučaja kada je osumnjičenom uručena naredba i na njoj konstatovana pouka da ima pravo obavijestiti branitelja i da se pretresanje može izvršiti i bez prisustva branitelja ako to zahtijevaju izuzetne okolnosti (iako takve upute naredba nije sadržavala), na što osumnjičeni nije imao primjedbi i potpisao je navedeni zapisnik o pretresanju, otklonjene negativne posljedice propusta prvostepenog suda da u naredbi za pretresanje navede pouke osumnjičenom propisane u članu 72. tačka j) ZKP FBiH, te da osumnjičenom nije bilo uskraćeno pravo na odbranu prilikom provođenja radnje pretresanja i da takav dokaz nije nezakonit.⁸

Naredba za pretresanje mora sadržavati razloge za zaključak da su ispunjeni uvjeti za izdavanje te naredbe (osnovi sumnje da je učinjeno krivično

⁶ Rješenja Vrhovnog suda FBiH broj 03 0 K 021977 23 Kž 11 od 18.03.2024. godine i 58 0 K 159000 18 Kžž od 21.11.2018. godine,

⁷ Presuda Vrhovnog suda FBiH broj 10 0 K 004003 22 Kžk od 06.05.2024. godine.

⁸ Presuda Vrhovnog suda FBiH broj 03 0 K 018269 24 Kž 4 od 05.12.2024. godine.

Emir NERADIN,

PRIVREMENO ODUZIMANJE PREDMETA KAO RADNJA DOKAZIVANJA U
PRAKSI VRHOVNOG SUDA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (77-93)

djelo i dovoljno osnova za sumnju da će se pretresanjem pronaći tražene osobe ili predmeti koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku)⁹.

U smislu odredbe člana 65. stav 2. ZKP FBiH, pretresanje pokretnih stvari obuhvata i pretresanje kompjuterskih sistema, uređaja za pohranjivanje kompjuterskih i elektronskih podataka, kao i mobilnih telefonskih aparata. Stav je sudske prakse da ovi uređaji (kompjuteri, mobilni telefonski aparati, SIM kartice, memorijske kartice, USB memorije i drugi elektronski nosači podataka) i u situaciji kada su privremeno oduzeti u okviru pretresa stana ili na drugih način, moraju biti pretreseni od strane stručne osobe prije slanja na vještačenje. U suprotnom će ovaj dokaz, kao i dokazi dobiveni na osnovu takvih dokaza, biti smatrani nezakonitim.¹⁰

Kada je u pitanju izdavanje usmene naredbe za pretresanje, dodatni uvjeti koji propisuje član 70. ZKP FBiH su da postoji opasnost od odlaganja (materijalni uvjet) i da sud zabilježi dalji tok razgovora sa podnositeljem usmenog zahtjeva za izdavanje naredbe za pretresanja (procesni uvjet). Poštivanjem ovih zahtjeva prilikom izdavanja usmene naredbe za pretresanje osigurava se utvrđenje postojanja zakonskih uvjeta za izdavanje usmene naredbe za pretresanje, pa ukoliko, nakon podnošenja usmenog zahtjeva za pretresanje nije postupljeno na takav način, dokazi pribavljeni pretresanjem će biti nezakoniti.¹¹ Stav je sudske prakse da je tok razgovora podnosioca zahtjeva i sudije za prethodni postupak „zabilježen“ i kada je sudija za prethodni postupak o tome sastavio službeni zabilješku odmah, tj. u roku od 24 sata po izdavanju usmene naredbe i uložio je u spis. Dakle, nije nužno korištenje zvučnog ili stenografskog zapisnika, budući da odredba člana 70. stav 2. ZKP FBiH koristi formulaciju „u slučaju kada se koristi zvučni ili stenografski zapisnik ...“.¹² Nadalje, iz sadržaja zabilješke sudije za prethodni postupak u smislu člana 70. stav 2. ZKP FBiH, moraju biti vidljive činjenice i okolnosti koje opravdavaju izdavanje usmene naredbe za pretresanje, odnosno postojanje opasnosti od odlaganja.¹³

⁹ Rješenje Vrhovnog suda FBiH broj 03 0 K 020801 21 Kž 10 od 11.02.2022. godine.

¹⁰ Rješenje Vrhovnog suda FBiH broj 09 0 K 027699 Kž 14 od 03.12.2020. godine, navedeno u Biltenu sudske prakse Vrhovnog suda FBiH, broj 1-2, januar-decembar 2019. godina, str. 9.

¹¹ Rješenje Vrhovnog suda FBiH broj 08 0 K 002599 16 Kž od 14.08.2018. godine, navedeno u Biltenu sudske prakse Vrhovnog suda FBiH, broj 1-2, januar-decembar 2020. godina, str. 13. i rješenje Vrhovnog suda FBiH broj 01 0 K 014248 20 Kž od 23.03.2021. godine.

¹² Presuda Vrhovnog suda FBiH broj 01 0 K 017753 23 Kž 12 od 07.02.2024. godine.

¹³ Rješenje Vrhovnog suda FBiH broj 64 0 K 034106 18 Kž od 26.02.2019. godine.

Pretresanje stana ili drugih prostorija bez naredbe suda (i bez svjedoka) predviđeno je odredbom člana 78. stav 1. ZKP FBiH samo sljedećim slučajevima: ako to stanar želi, ako neko zove u pomoć, ako je potrebno uhvatiti učinitelja krivičnog djela koji je zatečen na djelu ili radi sigurnosti ljudi i imovine i ako se u stanu ili drugoj prostoriji nalazi osoba koja se po naredbi sud ima pritvoriti ili prinudno dovesti ili koja se tu sklonila od gonjenja.

U svakom slučaju o pretresanju stana, prostorija i pokretnih stvari mora se sastaviti zapisnik, u koji se, pored ostalog obaveznog sadržaja, unosi popis privremeno oduzetih predmeta, te se osobi od koje se oduzimaju predmeti izdaje potvrda o privremenom oduzimanju predmeta.¹⁴

4. Pretresanje osobe

Pretresanje osoba se prema odredbi člana 66. stav 1. ZKP FBiH preduzima kada postoji vjerovatnost da je ta osoba počinila krivično djelo (pretresanje osumnjičene osobe) ili kada postoji vjerovatnost da će se pretresanjem osobe pronaći predmeti ili drugi tragovi važni za krivični postupak (pretresanje drugih osoba). Naredba za pretresanje koju izdaje sud treba da sadrži utvrđenje pomenutih uvjeta. Iako ZKP FBiH ne reguliše detaljnije uvjet „vjerovatnosti“ (da je učinjeno krivično djelo, odnosno da će se pronaći predmeti ili tragovi važni za krivični postupak), niti se sudska praksa do sada izričito o tome izjašnjavala, kada se odredba člana 66. stav 1. ZKP FBiH koja propisuje uvjete za pretresanje osoba, tumači u vezi sa odredbom člana 65. stav 1. ZKP FBiH, koja propisuje uvjete za pretresanje stana, ostalih prostorija i pokretnih stvari koja daje precizno određenje stepena vjerovatnosti postojanja uvjeta za pretresanja (dovoljno osnovano za sumnju), onda se može prihvatiti da se i „vjerovatnost“ kao stepen dokazanosti iz člana 66. stav 1. ZKP FBiH treba tumačiti na isti način, tj. kao „dovoljno osnova za sumnju“, o kojem je već bilo riječi.

U praksi se pretresanje osoba najčešće provodi na osnovu člana 78. stav 2. ZKP FBiH, kao pretresanje bez naredbe i bez prisutnosti svjedoka. Da bi se tako obavljeni pretres osobe smatrao zakonitim, neophodno je da nakon izvršenog pretresanja osobe uslijedi postupanje ovlaštenih službenih osoba i tužitelja kako to nalaže odredbe člana 78. stav 3. ZKP FBiH, tj. da odmah nakon pretresanja ovlaštena službena osoba o podnese pismeni izvještaj tužitelju, sa navođenjem razloga za pretresanje bez naredbe i bez svjedoka,

¹⁴ Član 76. stav 1. ZKP FBiH.

Emir NERADIN,

PRIVREMENO ODUZIMANJE PREDMETA KAO RADNJA DOKAZIVANJA U
PRAKSI VRHOVNOG SUDA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (77-93)

koji o tome odmah obavještava sudiju za prethodni postupak. Ukoliko se osoba koja se pretresa izričito usprotivi oduzimanju predmeta, onda tužitelj mora postupiti u skladu sa odredbom člana 80. ZKP FBiH, tj. od sudije za prethodni postupak u roku od 72 sata zahtijevati naknadno odobrenje privremenog oduzimanja predmeta.¹⁵

I sa predmetima koji se privremeno oduzimaju u okviru pretresa osoba mora se postupiti na način kako to propisuje odredba člana 76. stav 1. ZKP FBiH (sastaviti zapisnik o pretresanju i izdati potvrdu o privremenom oduzimanju predmeta, te u smislu člana 82. ZKP FBiH ako popis nije moguć, predmeti se u stavlja u omot i pečate, a naknadno se provodi procedura otvaranja i pregleda privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije u skladu sa članom 84. ZKP FBiH). Propust da prilikom pretresanja osobe bez naredbe i svjedoka postupi na opisani način rezultirati će ocjenom dokaza pribavljenih tom radnjom dokazivanja kao nezakonitim.¹⁶ Rok za dostavljanje pismenog izvještaja tužitelju u članu određen je kao „odmah“, što ukazuje na hitnost postupanja, što se odnosi i na obavještanje sudije za prethodni postupak. Radi se o pravnom standardu koji se procjenjuje u konkretnom slučaju, a u jednom predmetu je Vrhovni sud FBiH zauzeo stav da se na samoj činjenici da je dostavljanje izvještaja sudiji za prethodni postupak izvršeno po proteku pet dana od izvršenog pretresa, ne može zasnivati tvrdnja o nezakonitosti tih dokaza.¹⁷

5. Privremeno oduzimanje predmeta kao samostalna radnja dokazivanja

a. Privremeno oduzimanje predmeta na osnovu naredbe za oduzimanje

Privremeno oduzimanje predmeta može se izvršiti na osnovu naredbe za oduzimanje predmeta koju izdaje sud na prijedlog tužitelja ili ovlaštene službene osobe. Uvjet za izdavanje ove naredbe, prema članu 79. ZKP FBiH, uz opći uvjet koji se odnosi na postojanje osnova sumnje da je učinjeno određeno krivično djelo, jeste da se radi o predmetima koji se po KZ FBiH imaju oduzeti ili da se radi o predmetima koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku. Ovaj oblik privremenog oduzimanja predmeta predviđen

¹⁵ Rješenje Vrhovnog suda FBiH broj 01 0 K 0156615 20 Kž od 20.03.2020. godine.

¹⁶ Presuda Vrhovnog suda FBiH broj 07 0 K 013250 17 Kž 5 od 13.10.2007. godine, kao i rješenje Vrhovnog suda FBiH broj 09 0 K 005333 16 Kž 3 od 29.05.2018. godine, navedeno u Biltenu sudske prakse Vrhovnog suda FBiH broj 1-2, januar-decembar 2018. godina.

¹⁷ Rješenje Vrhovnog suda FBiH broj 09 0 K 029462 19 Kž 27 od 04.12.2019. godine.

Emir NERADIN,

PRIVREMENO ODUZIMANJE PREDMETA KAO RADNJA DOKAZIVANJA U
PRAKSI VRHOVNOG SUDA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (77-93)

je za slučajeve kada je potrebno privremeno oduzeti određeni predmet za koji je poznato da se nalazi kod osobe koja nije osumnjičeni, odnosno optuženi, niti osoba koja je oslobođena dužnosti svjedočenja.¹⁸ Zbog toga je kao obavezan sadržaj naredbe za oduzimanje predmeta predviđena i „naznaka predmeta koji podliježu oduzimanju“. Pri tome, ne samo da naredba za privremeno oduzimanje predmeta mora sadržavati, pored ostalog, naznaku predmeta koji se oduzimaju u smislu člana 79. stav 3. ZKP FBiH, nego ti predmeti koji se privremeno oduzimaju moraju biti opisani, naznačeno gdje su pronađeni, sve radi utvrđivanja njihove istovjetnosti, te izdata potvrda o privremenom oduzimanju predmeta (član 79. stav 8. ZKP FBiH).

U situaciji kada u naredbi za oduzimanje snimka video nadzora nije bio naznačen datum niti vrijeme na koje bi se odnosio dio video zapisa sa nadzornih kamera čije se oduzimanje naređuje, a u pratećem zapisniku samo naznačeno da se oduzima „1 DVD-R“, bez ikakve naznake na koji datum i na koje vrijeme se oduzeti snimak odnosi, iako je odredbom člana 79. stav 8. ZKP FBiH propisano da se oduzeti predmeti moraju opisati ili će se na drugi način osigurati utvrđivanje njihove istovjetnosti, Vrhovni sud FBiH je zaključio da postoji sumnja u istovjetnost oduzetih predmeta, pa su svi dokazi pribavljeni na navedeni načini oglašeni nezakonitim i izdvojeni iz spisa.¹⁹

O privremenom oduzimanju predmeta na osnovu naredbe sačinjava se zapisnik u kojem se moraju popisati predmeti, odnosno u slučaju iz člana 82. stav 2. ZKP FBiH ti predmeti se stavljaju u omot koji se pečati, te se izdaje potvrda o privremenom oduzimanju predmeta. Propust da se sačine navedeni dokumenti prilikom privremenog oduzimanja predmeta na osnovu naredbe, smatrat će se suštinskom povredom odnosnih zakonskih odredbi i rezultirati će ocjenom tako pribavljenih dokaza nezakonitim.²⁰

b. Privremeno oduzimanje predmeta bez naredbe

Izuzetno, kada postoji opasnost od odlaganja (razlozi hitnosti), privremeno oduzimanje predmeta se može poduzeti i bez naredbe suda (član 80. ZKP FBiH). Tu opasnost je potrebno naznačiti u zapisniku o privremenom oduzimanju predmeta,²¹ a u slučaju da se osoba od koje se oduzima predmet (ZKP FBiH koristi termin „koja se pretresa“) izričito usprotivi, odredba člana 80. ZKP FBiH propisuje obavezu tužitelja da u roku od 72 sata od izvršenog

¹⁸Presuda Vrhovnog suda FBiH broj 09 0 K 015520 20 Kžk od 30.09.2022. godine.

¹⁹Rješenje Vrhovnog suda FBiH broj 09 0 K 024062 20 Kžk od 22.02.2022. godine.

²⁰Presuda Vrhovnog suda FBiH broj 09 0 K 015520 Kžk od 30.09.2022. godine.

²¹Rješenja Vrhovnog suda FBiH broj 09 0 K 044829 24 Kž 9 od 21.10.2024. godine i broj 07 0 K 011405 21 Kžk od 19.10.2023. godine.

Emir NERADIN,

PRIVREMENO ODUZIMANJE PREDMETA KAO RADNJA DOKAZIVANJA U
PRAKSI VRHOVNOG SUDA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (77-93)

oduzimanja („pretresanja“) podnese zahtjev sudiji za prethodni postupak za naknadno odobrenje oduzimanja predmeta. Propust da se postupi u skladu sa prethodno opisanom procedurom ima za posljedicu da su tako pribavljeni dokazi nezakoniti, jer izuzetak koji ZKP FBiH dopušta za odstupanje od redovne procedure za privremeno oduzimanje predmeta nije opravdan.²²

U predmetu Kuzminas protiv Rusije, broj aplikacije 69810/11, presuda od 21.12.2021. godine, Evropski suda za ljudska prava (ESLJP) je naveo da je propust da se u nalogu istražitelja navedu okolnosti koje su zahtijevale hitnu pretragu bez sudskog naloga rezultirao narušavanjem proporcionalnosti miješanja organa javne vlasti u pravo aplikanta i time do povrede prava iz člana 8. EKLJP.

c. Naredba banci ili drugoj pravnoj osobi

Način pribavljanja podataka o bankovnim depozitima i drugim finansijskim transakcijama i poslovima regulisan je odredbom člana 86. stav 1. ZKP FBiH, koja propisuje, da, ako postoje osnovi sumnje da je neka osoba počinila krivično djelo koje je povezano s dobivanjem imovinske koristi, sud može, na osnovu prijedloga tužitelja, narediti da banka ili druga pravna osoba koja vrši finansijsko poslovanje, dostavi podatke o bankovnim depozitima i drugim finansijskim transakcijama i poslovima te osobe, kao i osoba za koje se osnovano vjeruje da su uključene u te finansijske transakcije ili poslove osumnjičenog, ako bi ti podaci mogli biti dokaz u krivičnom postupku. Iz ove odredbe proizlazi poseban režim pribavljanja podataka o bankovnim depozitima i drugim finansijskim transakcijama i poslovima osumnjičene osobe ili osobe za koju se osnovano vjeruje da je uključena u takve transakcije i poslove. Samo u tom slučaju će pribavljeni podaci biti zakonit dokaz i na njima će se moći zasnivati sudska odluka.²³

d. Naredba operateru telekomunikacija

Naredbom operateru telekomunikacija iz člana 86a. ZKP FBiH pribavljaju se podaci o korištenju telekomunikacijskih usluga. U navedenoj odredbi su propisani uvjeti za izdavanje naredbe operateru telekomunikacija i to: da postoji osnovi sumnje da je neka osoba učinila krivično djelo i da bi takvi podaci mogli biti dokaz u krivičnom postupku ili poslužiti u prikupljanju informacija koje mogu biti od koristi u krivičnom postupku. Naredba se izdaje

²² Presuda Vrhovnog suda FBiH broj 09 0 K 015520 20 Kžk od 30.09.2022. godine.

²³ Presuda Vrhovnog suda FBiH broj 09 0 K 015657 15 Kžk 04.10.2016. godine, navedeno u Biltenu sudske prakse Vrhovnog suda FBiH broj 1-2, januar-decembar, 2016. godina.

Emir NERADIN,

PRIVREMENO ODUZIMANJE PREDMETA KAO RADNJA DOKAZIVANJA U
PRAKSI VRHOVNOG SUDA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (77-93)

na prijedlog tužitelja ili ovlaštene službene osobe koja je dobila odobrenje od strane tužitelja, a u hitim slučajevima i tužitelj može izdati ovu naredbu, s tim da u tom slučaju dobivene podatke pečati i o izdatoj naredbi obavještava sudiju za prethodni postupak, koji može u roku od 72 sata izdati naredbu, na osnovu koje se mogu koristiti ovi podaci. Ukoliko sudija za prethodni postupak ne izda naredbu, tužitelj vraća podatke bez prethodnog otvaranja.²⁴

Bitno je naglasiti da se ovom naredbom mogu tražiti samo podaci koje se odnose na korištene usluga telekomunikacija i ne mogu ulaziti u sadržaj tih telekomunikacijskih usluga. To predstavlja granicu ove radnje dokazivanja sa posebnim istražnim radnjama iz člana 130. ZKP FBiH koje ulaze u sami sadržaj telekomunikacijskih usluga.

6. Dobrovoljna predaja predmeta

Radi se o posebnom obliku privremenog oduzimanja predmeta kao radnji dokazivanja. Iako ZKP FBiH izričito ne normira dobrovoljnu predaju predmeta, kao što to npr. učinio Zakon o krivičnom postupku Republike Srpske izmjenom iz 2021. godine²⁵, polazeći od toga da ZKP FBiH ne isključuje mogućnost da držalac ili vlasnik određeni predmet dobrovoljno preda nadležnom državnom organu koji je ovlašten da takvu radnju evidentira na odgovarajući način, sudska praksa je prihvatila dobrovoljnu predaju predmeta kao zakonit način prikupljanja dokaza.²⁶ Bitno je napomenuti da je i u slučaju dobrovoljne predaje predmeta, organ krivičnog postupka obavezan da postupi u skladu sa zakonskim odredbama koje se odnose na sačinjavanje zapisnika o preduzimanju procesnih radnji, tj. zapisnika o privremenom oduzimanju predmeta, izdavanja potvrde o privremeno oduzetim predmetima i načina čuvanja privremeno oduzetih predmeta, te ako je primjenjivo i otvaranja i pregleda privremeno oduzetih predmeta (članovi 82., 84. i 85. ZKP FBiH).²⁷ Dobrovoljnost predaje mora da proizlazi iz zapisnika o dobrovoljnoj predaji predmeta na čemu insistira sudska praksa. Odlukom da dobrovoljno predaji predmeta osoba se odriče svojih osobnih prava (u prvom redu prava na privatnost) pa takvo odricanje uvijek mora biti jasno izraženo i vidljivo u zapisniku o dobrovoljnoj predaji predmeta, u kojem se moraju navesti sve relevantne okolnosti vezane za predaju predmeta: ko predaje, kome predaje, popis predmeta koji se predaju (ili stavljanje u omot i pečačenje omota ako

²⁴ Član 86. stav 2. ZKP FBiH.

²⁵ Službeni glasnik Republike Srpske br. 53/2012, 91/2017, 66/2018 i 15/2021.

²⁶ Presuda Vrhovnog suda FBiH broj 07 0 K 016373 19 Kž 4 od 07.11.2019. godine.

²⁷ Rješenje Vrhovnog suda FBiH broj 01 0 K 014248 20 Kž od 23.03.2021. godine.

Emir NERADIN,

PRIVREMENO ODUZIMANJE PREDMETA KAO RADNJA DOKAZIVANJA U
PRAKSI VRHOVNOG SUDA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (77-93)

popis nije moguć), način na koji je došlo do predaje (dobrovoljnost), te vrijeme i mjesto predaje. Ovako sastavljen zapisnik o dobrovoljnoj predaji predmeta, uz potvrdu o privremenom oduzimanju predmeta u kojoj se također moraju popisati privremeno oduzeti predmeti, uz odluku suda o načinu čuvanja privremeno oduzetih predmeta, osiguravaju vjerodostojnost tako prikupljenih dokaza.

Izostanak jasne naznake dobrovoljnosti predaje predmeta ne može nadomjesti to što u sastavljenom zapisniku i izdatoj potvrdi, koje je uredno potpisala osoba od koje se predmeti oduzimaju, nema naznake da se ona protivila oduzimanju predmeta.²⁸

Pored prethodno pomenutog, predmeti koji su pribavljeni dobrovoljnom predajom, opet u cilju osiguranja vjerodostojnosti tako pribavljenih dokaza, podliježu režimu čuvanja privremeno oduzetih predmeta kako to propisuje odredba člana 84. ZKP FBiH, tj. pohranjuju se u sudu ili sud na drugi način osigurava njihovo čuvanje.

Stav je sudske prakse da propust da se kod dobrovoljne predaje predmeta postupi na prethodno opisani način, tj. sastavi zapisnik i izda potvrda o dobrovoljnoj predaji predmeta (član 82. ZKP FBiH), te osigura čuvanje tih predmeta na način kako to predviđa odredba člana 84. ZKP FBiH, ima za posljedicu suštinsku (bitnu) povredu pomenutih zakonskih odredbi.²⁹

7. Predmeti izuzeti tokom uviđaja

Prema odredbi člana 106. ZKP FBiH uviđaj se preduzima kada je za utvrđivanje neke važne činjenice u postupku potrebno neposredno opažanje. Prilikom provođenja uviđaja mogu se pronaći predmeti koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku, a za koje nije dovoljno da budu samo neposredno opaženi i evidentirani u zapisniku o uviđaju, nego je potrebno da budu izuzeti, doneseni na sud i eventualno predmet drugih radnji dokazivanja (npr. vještačenja), kako bi se iskoristila njihova dokazna vrijednost. Ukoliko se takvi predmeti pronađu na mjestu uviđaja i u toku vršenja uviđaja, neće se provoditi privremeno oduzimanje tih predmeta na osnovu naredbe suda (ili bez naredbe uz poštivanje uvjeta i procedure koju ZKP FBiH propisuje), nego će se pronalazak uz odgovarajući opis predmeta evidentirati u zapisniku o uviđaju, naznačiti da se takvi predmeti izuzimaju sa mjesta uviđaja i kome se predaju na dalje postupanje za potrebe istrage. Na predmete koji su izuzimaju

²⁸ Rješenje Vrhovnog suda FBiH broj 58 0 K 155518 17 Kžž od 16.07.2019. godine.

²⁹ Rješenje Vrhovnog suda FBiH broj 01 0 K 014248 20 Kž od 23.03.2021. godine.

Emir NERADIN,

PRIVREMENO ODUZIMANJE PREDMETA KAO RADNJA DOKAZIVANJA U
PRAKSI VRHOVNOG SUDA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (77-93)

tokom uviđaja ne primjenjuju se zakonske odredbe koje regulišu pitanje privremenog oduzimanja predmeta, niti privremenog oduzimanja predmeta bez naredbe (članovi 77., 79. i 80. ZKP FBiH).³⁰ Dakle, takvi predmeti se izuzimaju u okviru radnje uviđaja i ne podliježu režimu kojeg ZKP FBiH propisuje za privremeno oduzimanja predmeta na osnovu naredbe ili bez naredbe. Stav je sudske prakse da njihovu vjerodostojnost potvrđuje zapisnik o uviđaju, izuzimaju se u okviru te radnje dokazivanja i stoga mogu biti korišteni kao dokaz u krivičnom postupku.

Međutim, na opisani način neće se postupiti ako je potrebno preduzeti radnju pretresanja zatvorenog prostora ili osobe, u kojem slučaju se primjenjuju odredbe o pretresanju.³¹ Također je potrebno napomenuti da se u okviru uviđaja mogu izuzeti samo oni predmeti koji budu pronađeni na mjestu vršenja uviđaja, a to je zatvorena prostorija ili mjesto učinjenja krivičnog djela („lice mjesta“) nad kojim se vrši uviđaj.³²

8. Postupanje sa privremeno oduzetim predmetima

Radi osiguranja vjerodostojnosti predmeta koji su privremeno oduzeti u okviru radnje pretresanja, privremenog oduzimanja predmeta ili njihove dobrovoljne predaje, za potrebe njihovog korištenja u dokaznom postupku ZKP FBiH sadrži pravila o postupanju sa takvim premetima i njihovom čuvanju nakon privremenog oduzimanja.

O obavezi sastavljanja zapisnika (o pretresanju, privremenom oduzimanju predmeta ili dobrovoljnoj predaji) i izdavanju potvrde o privremenom oduzimanju predmeta i njihovom značaju, već je bilo riječi kod pojedinih oblika ove radnje dokazivanja. Bitno je istaći da zapisnik o pretresanju mora sadržavati sve relevantne okolnosti vezane za pretresanje, oduzimanje ili dobrovoljnu predaju predmeta, iz kojih će se, između ostalog, jasno vidjeti da je radnja preduzeta u skladu sa zakonom, te popis predmeta koji se privremeno oduzimaju, odnosno dobrovoljno predaju, sa jasnim opisom svakog pojedinog predmeta. Ukoliko popis predmeta nije moguć, a to će biti slučaju kada se npr. oduzima materija koju nije moguće dovoljno precizno opisati radi njene individualizacije ili obimna dokumentacija čiji bi popis oduzeo vrijeme koje nije na raspolaganju, takvi predmeti se mogu staviti u omot i zapečatiti, kako to propisuje odredba člana 82. stav 2. ZKP FBiH, pa će u tom slučaju zapisnik

³⁰ Rješenje Vrhovnog suda FBiH broj 07 0 K 007766 13 Kž 3 od 19.06.2014. godine.

³¹ Presuda Vrhovnog suda FBiH broj 04 0 K 010026 23 Kžk od 29.05.2024. godine.

³² Ibidem.

Emir NERADIN,

PRIVREMENO ODUZIMANJE PREDMETA KAO RADNJA DOKAZIVANJA U
PRAKSI VRHOVNOG SUDA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (77-93)

sadržavati naznaku da je izvršeno stavljanje predmeta u omot i njegovo pečaćenje, te opis zapečaćenog omota, što će umjesto popisa predmeta sadržavati i potvrda o privremenom oduzimanju, odnosno dobrovoljnoj predaji predmeta.

U slučaju kada predmeti koji se oduzimaju nisu popisani, nego su stavljeni u omot koji je zapečaćen, u skladu sa odredbom člana 85. ZKP FBiH slijedi i dodatna obaveza za tužitelja ili ovlaštenu službenu osobu koda joj to pismeno odobri tužitelj, da izvrši otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta koji se nalaze u zapečaćenom omotu. Osoba od koje su oduzeti predmeti ili koja ih je dobrovoljno predala, obavezno se poziva da prisustvuje radnji otvaranja i pregleda privremeno oduzetih predmeta, a o samoj radnji se sastavlja zapisnik u koji se unosi popis predmeta koji se izvade iz zapečaćenog omota.

Iako je odredba člana 85. ZKP FBiH u ranijoj praksi izazivala određene nedoumice po pitanju kada se provodi radnja otvaranja i pregleda privremeno oduzetih predmeta, sa izmjenama 2014. godine³³ sve dileme su otklonjene i dalja sudska praksa je jedinstvena u tumačenju da je obaveza otvaranja i pregleda privremeno oduzetih predmeta postoji isključivo kada prilikom oduzimanja popis predmeta nije bio moguć, pa su stavljeni omot i zapečaćeni, a nikada u slučajevima kada su predmeti popisani u zapisniku i potvrdi o privremenom oduzimanju.³⁴

ZKP FBiH sadrži posebnu odredbu o otvaranju privremeno oduzetih pisama i drugih pošiljki (članu 81.), dok se u slučajevima izdavanja naredbe banci ili drugoj pravnoj osobi (član 86. ZKP FBiH) i naredbe operateru telekomunikacija (član 86a. ZKP FBiH) radi o pribavljanju podataka, na što nisu primjenjive odredbe o popisu i čuvanju privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije iz članova 82. i 84. ZKP FBiH.

9. Zaključak

Odredbe ZKP FBiH predviđaju privremeno oduzimanje predmeta kao radnju dokazivanja koju je moguće provesti u okviru radnje pretresanja stana, drugih prostorija i osoba ili kao samostalnu radnju dokazivanja. Zakonska pravila o primjeni ove radnje dokazivanja imaju za cilj da omoguće efikasno prikupljanje dokaza, ali i zaštitu prava osoba od kojih se predmeti oduzimaju, posebno imajući u vidu da se ovom radnjom dokazivanja zadire u osnovna ljudska prava zaštićena EKLJP. Stoga je i predviđen sudski nadzor nad

³³ “Službene novine FBiH“ br. 59/14.

³⁴ Rješenje Vrhovnog suda FBiH broj 04 0 K 009994 19 Kž od 17.07.2020. godine.

Emir NERADIN,

PRIVREMENO ODUZIMANJE PREDMETA KAO RADNJA DOKAZIVANJA U
PRAKSI VRHOVNOG SUDA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (77-93)

provođenjem ove radnje dokazivanja, i to uz prethodno odobrenje suda kao pravilo, a samo izuzetno mogućnost da se pod zakonom propisanim uvjetima ova radnja dokazivanja preduzme bez odluke suda, u kojem slučaju su predviđene odgovarajuće procesne garancije. Doprinos pravilnom tumačenju ovih zakonskih odredbi u njihovoj praktičnoj primjeni pruža sudska praksa Vrhovnog suda FBiH, koji odlučujući u okviru svoje nadležnosti zauzima i stavove po pitanju zakonitosti i pravilnosti primjene zakonskih odredaba vezanih za ovu radnju dokazivanja.

Pitanja koja su u dosadašnjoj praksi bila predmet osporavanja i o kojima je Vrhovni sud FBiH zauzeo stavove, razmotrena su i ukazano je na rješenja koja proizlaze iz tih stavova sudske prakse. To se posebno odnosi na dosljedno poštivanje uvjeta za provođenje pojedinih oblika privremenog oduzimanja predmeta, slijeđenje propisane procedure, te primjenu izuzetaka od redovne procedure propisane za provođenje ove radnje dokazivanja, tj. postupanje bez prethodne odluke suda.

Sudska praksa vezana za privremeno oduzimanje predmeta se neprestano razvija i u tom pravcu poseban izazov postavlja ubrzan tehnološki razvoj, koji otvara nove mogućnosti dokazivanja primjenom ove radnje dokazivanja. Nezavisno od toga da li će zakonodavne izmjene adekvatno pratiti ovaj razvoj, praksa mora iznaći tumačenje zakonskih odredbi i za situacije koje se do sada nisu javljale, a stavovi Vrhovnog suda FBiH u tom pravcu mogu biti od pomoći.

Korištene odluke:

03 0 K 020801 21 Kž 10
03 0 K 021977 23 Kž 11
58 0 K 159000 18 Kžž
10 0 K 004003 22 Kžk
09 0 K 027699 Kž 14
08 0 K 002599 16 Kž
01 0 K 014248 20 Kž
01 0 K 017753 23 Kž 12
64 0 K 034106 18 Kžž
01 0 K 0156615 20 Kž
07 0 K 013250 17 Kž 5
09 0 K 029462 19 Kž 27
09 0 K 015520 20 Kžk
09 0 K 024062 20 Kžk

Emir NERADIN,
PRIVREMENO ODUZIMANJE PREDMETA KAO RADNJA DOKAZIVANJA U
PRAKSI VRHOVNOG SUDA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (77-93)

09 0 K 044829 24 Kž 9

07 0 K 011405 21 Kžk

09 0 K 015520 20 Kžk

09 0 K 015657 15 Kžk

07 0 K 016373 19 Kž 4

01 0 K 014248 20 Kž

58 0 K 155518 17 Kžž

01 0 K 014248 20 Kž

07 0 K 007766 13 Kž 3

04 0 K 010026 23 Kžk

04 0 K 009994 19 Kž